

EURÓPAI UNIÓ

Régiók Bizottsága

NAT-VI/004

116. plenáris ülés – 2016. február 10–11.

VÉLEMÉNY

Innováció és modernizáció a vidék gazdaságában

Előadó: **Randel Länts** (EE/PES)
Viljandi települési önkormányzatának tagja

A módosítások benyújtásának határideje:

2016. január 26., kedd (brüsszeli idő szerint) **15 óra**. A módosító indítványokat az erre a célra szolgáló online eszközön keresztül kell benyújtani (elérhető a tagok portáljáról: <http://cor.europa.eu/members>).

Szükséges aláírások száma: 6

A Régiók Európai Bizottsága véleménytervezete – Innováció és modernizáció a vidék gazdaságában

I. HÁTTÉR

1. Az Európa 2020 stratégia szerint a gazdasági növekedés első számú motorjai a városok és a nagyvárosok. Amennyiben azonban nem használják ki teljes mértékben a bennük, illetve a vidéki területekben rejlő lehetőségeket, akkor nem lehet elérni a stratégia célkitűzéseit, illetve garantálni a területi kohéziót sem.
2. A vidéki területek és a köztes régiók adják az EU területének 91%-át, itt él az uniós lakosság 60%-a, itt termelik meg a bruttó hozzáadott érték 43%-át, és itt van az uniós munkahelyek 56%-a.
3. A vidéki életforma gazdag kulturális, építészeti, természeti, szociális, kulináris és gazdasági örökséget is jelent. A vidéki területek tehát fontos tényezőt jelentenek a fenntartható fejlődésre és a területi kohézióra törekvő új politikai irányvonalak szempontjából.
4. Az Európai Unió számos vidéki térsége hasonló problémákkal küzd: nehéz megközelíthetőség, távol vannak a döntéshozatal helyszínei és a kutatóközpontok, hiányos a technológiai infrastruktúra. Mindezek miatt egyre nagyobb a technológiai szakadék a vidéki térségek és a többi terület között. A vidéki területeken alacsonyabb a foglalkoztatottsági ráta, ráadásul ott kevesebb új munkahely is jön létre. Ugyanakkor a vidéki területek számos előnyt is tartogatnak: természetközelség, kellemes élettér, kisebb mértékű környezetszennyezés, hogy csak néhány szempontot említsünk.
5. Nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy jellemzőik és problémáik alapján nagyon eltérőek lehetnek egymástól az egyes vidéki térségek. Egyes térségekben problémát okoz az elvándorlás és a népesség elöregedése, más, városközeli területeken pedig egyre nagyobb a nyomás az építési telkek iránti növekvő kereslet és a demográfiai helyzet alakulása miatt. Néhány térségben visszaesett a mezőgazdasági tevékenység, ami visszaveti a gazdasági konjunktúrát is. Ezzel szemben más helyeken – ahol ezt a természeti környezet vagy az élettér egyéb jellemzői lehetővé teszik – egyre nagyobb sikereket érnek el az idegenforgalom terén és/vagy nő az újonnan odaköltözötték száma. Vannak olyan térségek, ahol viszonylag jónak mondható az úthálózat, illetve az információs és kommunikációs infrastruktúra, de léteznek meglehetősen elszigetelt helyek is. Az bennük a közös, hogy a vidéki térségek fejlettségi szintje az uniós szint alatt van, és különösen a városi területek fejlettsége mögött marad el; ráadásul ez a lemaradás egyre nagyobb méreteket ölt.
6. A köz- és magánszolgáltatások minőségének folyamatos biztosításához gyakorta jelentős politikai, civil és pénzügyi erőfeszítésekre van szükség, ami nagyobb szolidaritást követel meg a városok és a vidéki területek között. A közszolgáltatások és közhasznú termékek fejlesztése ugyanakkor új kihívást is jelenthet a vállalkozók számára. A közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó feltételekkel például arra lehet ösztönözni a cégeket, hogy innovatív megoldásokban is gondolkodjanak.

7. A KAP keretében rendelkezésre álló forrásokat az előző időszakban felhasználható összeghez képest 11,1%-kal csökkentették. Tizenegy tagállam úgy döntött, hogy ennek a csökkentésnek a kiegyenlítésére forrásokat csoportosít át az első pillérből a másodikba, öt tagállam – köztük négy, az uniós átlagnál kevesebb közvetlen kifizetésben részesülő közép- kelet-európai tagország – pedig éppen fordított módon kíván eljárni. Ezek a források azonban továbbra is inkább bevételgenerálásra, nem pedig a vidéki területek modernizációjára és támogatására szolgálnak.
8. Nem lehet tényleges vidékfejlesztési politikát folytatni úgy, hogy nem vesszünk figyelembe minden egyes érintett szereplőt. A tagállamoknak el kellene határozniuk, hogy vidékfejlesztési programjaikban a források jelentős részét a társadalmi beilleszkedésre, a szegénység elleni küzdelemre és a vidéki területek gazdasági növekedésének elősegítésére fordítják. Sajnos azonban a rendelkezésükre álló költségvetési források nagy része a mezőgazdaságban köt ki.
9. Az EMVA-forrásoknak csupán 6%-át irányozzák elő a LEADER programhoz; ez pedig egyes tagállamokban esetleg nem lesz elegendő a beruházások felélénkítéséhez. Pedig a LEADER program segítségével 1991 óta 150 000 új munkahelyet sikerült létrehozni, és a LEADER fontos eszköz, amely elősegíti a foglalkoztatást, illetve a vidéki térségekben a gazdasági és társadalmi rendszer fenntartását és továbbfejlesztését.
10. A források növelése mellett a ki kellene bővíteni a helyi fejlesztések körét is, hogy abba beleférjen minden olyan projekt, amelynek célja a vidéki térségek gazdasági és társadalmi fejlődésének támogatása. Segíteni kellene a kistermelők együttműködését, hogy így növekedhessenek termelési kapacitásaik, nőjön a helyi piacok teljesítménye, megoldódjanak a rövid ellátási láncsal kapcsolatos problémák, és hogy támogassuk a termékfejlesztést és a közös értékesítést. Az ilyen típusú intézkedésekkel elő lehet segíteni a regionális oktatási és szakképzési intézményekkel folytatott együttműködés elmélyítését, illetve LEADER-hálózatok és egyéb helyi együttműködési formák kialakulását is.
11. Az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatósága tanulmányt készített arról, hogy a kohéziós politika, bevált módszerek és jövőbeli politikai opciók keretében hogyan lehet támogatni a helyi fejlesztéseket. Ebben azt javasolják, hogy a helyi fejlesztésekhez hozzanak létre egy koordinációs platformot, amelynek az lenne a feladata, hogy a fejlesztés helyi vetületét beépítse az Európa 2020 stratégiába. A platform foglalkozhatna az eljárások egyszerűsítésével, illetve annak vizsgálatával, hogy megfelelően össze vannak-e egymással hangolva a különböző ágazatspecifikus politikák. A platform egy európai bizottsági szolgálatközi munkacsoportként működhetne a gyakorlatban, amelyet adott esetben más uniós szervek képviselőivel is ki lehetne bővíteni.
12. Az előző (2007–2013-as) programozási időszakban az EMVA-ból 91 milliárd eurót, a többi strukturális alapból pedig 85 milliárd eurót lehetett a vidékfejlesztésre fordítani. Az új ERFA-rendelet azonban elsősorban a városokra helyezi a hangsúlyt, a vidéki területeket pedig meg sem említi benne. Ennek alapján felvetődik az a kérdés, hogy tulajdonképpen milyen lehetőségek maradnak arra, hogy a többi strukturális alapból (elsősorban az ERFA-ból és az ESZA-ból) társfinanszírozzanak vidéki területeken megvalósuló fejlesztési projekteket – különösen, ha

abból indulunk ki, hogy az EMVA-rendeletben szereplő intézkedések zömét a mezőgazdaság részére tartják fenn.

13. Az operatív programok végrehajtásának első áttekintéséből az derül ki, hogy az ERFA-forrásoknak csupán 25%-át fordítják a vidéki területekre. Az év vége felé lesznek meg az azzal kapcsolatos végleges adatok, hogy a 2014–2015-ös programozási időszakra vonatkozóan mire fordították az ERFA-forrásokat.
14. Hangsúlyozandó, hogy a területi együttműködésre irányuló európai alapok előmozdíthatják, hogy a határ menti régiók vidéki térségeinek fejlesztése érdekében a határokon átnyúló térségekben megosszák egymással az emberi és technikai erőforrásokat.
15. Az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EBB) 2015. március 23-án bemutatott egy olyan modellt egy mezőgazdasági garanciaalaphoz, amely a hitelhez jutást hivatott megkönnyíteni a vidéki területeken, hogy a termelők és más szereplők könnyebben hitelhez juthassanak a vidéki térségekben.
16. A népesség csökkenése és a fiatalok közepes és nagyvárosokba való elvándorlása súlyos problémát jelent egész Európában. Az elvándorlás fő oka, hogy nincs elég munkahely, alacsonyak a bérek és nem eléggé vonzó a vidéki élet. Másrésztől vidéki vállalkozók arról panaszkodnak, hogy nem találnak új, képzett munkavállalókat. Ezért mielőbb javítani kell a vidéki szakképzésen – mégpedig mind az alapképzésen, amely nyilvánvalóan nem felel meg a vállalati elvárásoknak, mind pedig a szakmai továbbképzésen.
17. A vidéken működő szakképzési intézményeknek lényegesen hatékonyabb koncepciókat kell kidolgozniuk arról, hogy a helyi kisvállalkozások miként tudnának közreműködni a tantervek kidolgozásában annak ellenére, hogy gyakran nem rendelkeznek elegendő adminisztratív kapacitással és pénzügyi forrással ahhoz, hogy együtt tudjanak működni az oktatási intézményekkel. Rugalmasan, gyorsan és a régió számára megfelelő mértékben képzéseket kell nyújtani a hiányszakmák terén. Nyilvánvaló, hogy vidéken nehezebb szakképzési lehetőségeket biztosítani, mint a városokban, hiszen a tanulók elszórtan élnek, és eltérő igények jelentkeznek. Az oktatási intézmények és a vállalkozások aktivizálásának egyik legegyszerűbb módja a gyakornokképzés, illetve gyakornokok alkalmazása, amely azonban külső segítség nélkül túl nagy terhet jelenthet a kisvállalkozások számára. Fontolóra kellene venni, hogy terveket dolgozzanak ki olyan vállalatok támogatására, amelyek gyakornokokat alkalmaznak méltányos javadalmazással és valóban kilátásba helyezik hosszú távú foglalkoztatásukat is. Jelentős forrásokkal kellene ellátni a regionális szakképzési és egyéb oktatási célú intézményeket, és egyértelmű továbbképzési és átképzési feladatokat kellene rájuk bízni. Egyes térségekben a civil társadalom hozzájárult a szükséges intézmények létrehozásához is – az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat meg kellene osztani más térségekkel is.
18. A gyors technológiai fejlődésnek köszönhetően a vidéki területek és a vidéki gazdaság szempontjából fontosabbá vált az erdőgazdálkodás szerepe. Manapság az erdőgazdálkodás a fánál mint nyersanyagként már jóval többet nyújt számunkra. A feldolgozott fát felhasználják az építőiparban, illetve a farostokat például a ruhaiparban, a gépjármű- és még az élelmiszeriparban is.

19. A versenyképesség és a gazdasági növekedés szempontjából nagyon fontosak a gyors távközlési hálózatok. Csak akkor lehet digitális szolgáltatásokat kínálni, ha van hozzájuk gyors és megbízható internet. Bár a szélessávú lefedettség az EU-ban az elmúlt néhány évben jelentős mértékben javult, és egyes területeken kiépült már a szükséges infrastruktúra, sok helyen még mindig nagy a lemaradás. Ebben a kérdésben különösen tetten érhető a városok és a vidéki területek közötti jelentős eltérés. Egyes térségekben, ahol alapvetően biztosított a hozzáférés, a csatlakozás még jelentős többletberuházást igényel a végfelhasználók részéről, akiknek maguknak kell állniuk az ezzel kapcsolatos költségeket.
20. Az infrastruktúra biztosítása mellett arról is gondoskodni kell, hogy az emberek és a vállalkozások jó felhasználókká váljanak. Tanulmányokból kiderül, hogy a legtöbben még jó internetes lefedettség esetén is csak korlátozott mértékben élnek ezekkel a lehetőségekkel. Esélyt jelenthet a vidéki területek számára, ha képzési intézkedéseket vezetnek be, illetve tájékoztatást biztosítanak a különböző lehetőségekről – különösen arról, hogy a kisvállalkozások miként tudják alkalmazni az információs és kommunikációs technológiákat a termékfejlesztésben.
21. Manapság általában nagyvárosokkal azonosítják az „intelligens városok” koncepcióját, abból kiindulva, hogy ott játszódnak le a változások, és ott kutatnak fejlesztési lehetőségek után. Ugyanakkor a vidéki térségeknek is célszerű volna nyitniuk e felé a koncepció felé. A „várost” és a „vidéket” nem ellentétes fogalmakként kellene felfogni, hanem szinergiának kellene létrejönnie közöttük, amelyhez pedig hozzájárulhatnak az új technológiák és azok helyi alkalmazása. A város és a vidék közötti ellentét elkerülésére inkább „intelligens régiókról” kellene beszélni.
22. A mezőgazdasági termelékenységgel és fenntarthatósággal kapcsolatos európai innovációs partnerség egy újfajta koncepció az olyan problémás pontok, hiányosságok és akadályok felszámolásához, amelyek gátolják vagy lelassítják az európai kutatás és innováció területéről jövő jó elképzelések kidolgozását és piaci felhasználását. Elsősorban a kevés beruházásra, az idejétmúlt jogszabályokra, a hiányzó szabványokra és a piac szétforgácsoltságából eredő problémákra kell megoldásokat találni.
23. Mivel számos vidéki térség olyan nehézségekbe ütközik a fizikai megközelíthetőség terén, amelyek megakadályozhatják őket gazdasági potenciáljuk teljes kiaknázásában, az állami források felhasználásakor figyelembe kell venni a vidéki és városi térségek gyors, de közben a környezetre sem ártalmas közlekedési hálózatok révén történő hatékony összekapcsolásának szempontját is.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

24. úgy véli, hogy az EU valamennyi régiójában, de különösen a vidéki térségekben felmerülő gazdasági, természeti és szociális problémák csak integrált politikai módszerekkel oldhatók meg,

és ezért az alábbiakat szorgalmazza:

25. egy közös stratégiai keret segítségével tovább kell egységesíteni a strukturális alapokra vonatkozó szabályokat, hogy jobban tervezhető és irányítható legyen a vidéki területek fejlesztése;
26. differenciáltabb hozzájárulásokra kell törekedni és minden uniós politikaterületen figyelembe kell venni a vidéki térségek szempontjait, éppúgy, ahogy ez jelenleg a városok esetében is történik;
27. fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a megszorító intézkedések, illetve a mezőgazdaságra és vidékfejlesztésre szánt források általános csökkentése veszélybe sodorja a vidéki térségek fennmaradását, ami pedig ellentétes az uniós területi kohézió elvével;
28. növelni kell a vidékfejlesztéshez nyújtott uniós pénzügyi támogatások összesített mértékét, hogy ellensúlyozzuk a mezőgazdasági termelés jelentős regionális különbségekhez vezető, egyre növekvő koncentrációját, és korlátok közé szorítsuk a második pillérből az első pillérbe irányuló átcsoportosításokat;
29. el kell érni, hogy a 2014–2020-as programozási időszakban több uniós forrást irányozzanak elő a helyi fejlesztésekre;
30. támogatni kell az Európai mozgalom a vidékért (M.E.R.) és a vidéki, hegyvidéki és távol eső területekkel foglalkozó kibővített európai parlamenti munkacsoportnak az Európai Bizottsághoz intézett kérését, mely szerint fehér könyvet kellene kidolgozni, amely kiindulópontot jelenthetne egy 2020 utáni vidékfejlesztési politika kidolgozásához;
31. aktívan támogatni kell azt a helyi fejlesztéssel foglalkozó koordinációs platformot, amelyet az Európai Bizottságnak kell majd létrehoznia;
32. ki kell hangsúlyozni, hogy a vidéki területek a fejlődés és az innováció fontos elemei, és ezzel hozzájárulnak az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósulásához;
33. el kell utasítani, hogy az uniós források elosztásakor a makrogazdasági feltételeesség elvét alkalmazzák – szociális és környezeti mutatókat is figyelembe kell venni;
34. el kell érni, hogy a mezőgazdasági innovációs programokat és a tudományos kutatásokat elsősorban az állattartásra, a mezőgazdasági kisüzemekre irányulóan, illetve a természeti hátrányok szempontját figyelembe véve alakítsák ki úgy, hogy közben gondolnak a társadalmi problémákra adható válaszokra is;
35. hangsúlyozni kell, hogy a vidéki térségek gazdasági korszerűsítésének szempontjából milyen fontos az innovációs partnerség;
36. törekedni kell arra, hogy uniós szinten jobban koordinálják az innovációs politikát;

37. határozottan kifogásolni kell, hogy a vidéki területek nem tartoznak a helyi fejlesztést célzó, európai bizottsági innovációs partnerség („Intelligens városok és közösségek – európai innovációs partnerség”) fő célcsoportjába;
38. határozottan bírálni kell, hogy az új ERFA-rendelet elsősorban a városi területekből indul ki;
39. korszerűsíteni kell a vidéki képzési kínálatot, valamint alkalmazkodni kell a globális versenyfeltételekhez és a helyi vállalkozások igényeihez;
40. el kell érni, hogy az ESZA forrásainak egy részét a vidéki területeken megvalósuló szakoktatásra és szakképzésre fordítsák;
41. elő kell mozdítani az együttműködést a vállalkozások és a regionális oktatási és szakképzési intézmények között;
42. meg kell ismételni azt a felhívást, hogy az egész társadalmat meg kell tanítani arra, hogy mennyire fontos a vidéki területek megőrzése az egész népesség számára;¹
43. intézkedéseket kell kidolgozni annak érdekében, hogy támogassuk a kisvállalkozásokat a termékfejlesztésben és felszámoljuk a piaci akadályokat;
44. szorgalmazni kell, hogy tegyenek többet azért, hogy a vidéki területeken is kiépüljön a gyors internet;
45. hangsúlyozni kell, hogy javításra szorulnak az alapvető IKT-készségek.

Kelt Brüsszelben, ...

---

¹ NAT-V/029.

III. ELJÁRÁS

Cím:	Innováció és modernizáció a vidék gazdaságában
Hivatkozás:	
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 307. cikkének negyedik bekezdése
Eljárási szabályzat:	saját kezdeményezésű vélemény
Tanácsi/Európai parlamenti felkérés kelte/ Az Európai Bizottság levelének kelte:	-
Elnökségi határozat kelte:	2015. június 2.
Illetékes szakbizottság:	„Természeti erőforrások” szakbizottság
Előadó:	Randel Länts (EE/PES), Viljandi települési önkormányzatának tagja
Elemző feljegyzés:	2015. július
Szakbizottsági vita:	2015. szeptember 21.
Szakbizottsági elfogadás időpontja:	2015. november 24.
Szakbizottsági szavazás eredménye (a szavazatok többségével / egyhangúlag elfogadva):	szavazattöbbséggel elfogadva
A plenáris ülésen történő elfogadás időpontja:	várhatóan 2016. február 10–11.
Korábbi RB-vélemények:	CdR 65/2012 fin – <i>Jogalkotási javaslatok a közös agrárpolitika és a vidékfejlesztési politika reformjára a 2013 utáni időszakra</i> ² CdR 1684/2012 fin – <i>A közösségek szintjén irányított helyi fejlesztés</i> ³ CdR 1749/2012 fin – <i>Európai innovációs partnerség – Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság</i> ⁴ CdR 3765/2013 fin – <i>A vidéki területek fenntartható fejlesztése</i> ⁵
A szubszidiaritásfigyelő hálózattal folytatott konzultáció kelte:	-

² [HL C 225., 2012.7.27., 174. o.](#)

³ [HL C 17., 2013.1.19., 18. o.](#)

⁴ [HL C 17., 2013.1.19., 51. o.](#)

⁵ [HL C 356., 2013.12.5., 80. o.](#)